

ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРДІҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІН АТТЕСТАЦИЯЛАУ ШЕҢБЕРІНДЕГІ БАҒАЛАУ РӘСІМДЕРІН ЗЕРТТЕУ

Самгат Булебаев Bulebayev_s@cpi.nis.edu.kz

Айгерим Умурзакова Umurzakova_a@cpi.nis.edu.kz

Педагогикалық өлшеулер орталығы

Зерттеу мерзімі мен кезеңдері

Құжаттар
анализі

Сауалнама

Мәліметтерді
өңдеу
- Сандық талдау
- Сапалық талдау

Нәтижелерді
жалпылау және
интерпретациялау

Зерттеу
нәтижелері
бойынша есеп
дайындау

Мұғалімдердің қызметін
бағалауды зерттеу үш
негізгі топқа бөлінеді
(Isore, 2009):

аттестация кезіндегі
оқушының алған
біліміндегі өзгерістерді
зерттеу

аттестацияның
мұғалімдердің
тәжірибесіне және
мотивация деңгейіне
әсері туралы
мұғалімдердің
көзқарастарын зерттеу

аттестация шарттарын
бағалау

Мақсаты

Мұғалімдерден Зияткерлік мектептердегі аттестация шеңберіндегі бағалау рәсімдері және оларды жетілдірудің ықтимал жолдары бойынша кері байланыс алу

Зерттеу сұрақтары

1. Зияткерлік мектептердегі аттестация шеңберіндегі бағалау рәсімдері туралы мұғалімдердің пікірлері қандай?
2. Зияткерлік мектептердегі аттестация шеңберіндегі бағалау рәсімдерін жетілдіру жолдары туралы мұғалімдердің пікірлері қандай?
3. Мұғалімдердің пікірлері негізінде, аттестация шеңберіндегі бағалау рәсімдерін қалай өзгертуге болады?

Күтілетін нәтижелер

- Мұғалімдерден аттестация шеңберіндегі қолданыстағы бағалау рәсімдері бойынша кері байланыс алу
- Бағалау рәсімдерін және құралдарын жетілдіру бойынша практикалық ұсыныстар жасау
- Нәтижелерді мақалада, есепте жариялау

Құжаттар

- Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік қызметкерлерді аттестациялауды өткізу ережелері мен шарттары
- НЗМ ПҚ және ПҚТ аттестациялау ережелері
- Аттестация тапсырмаларын бағалау ережелері
- Бағалаушы эксперттердің есептері

Мәселелерді айқындау

- Рефлексиялау дағдылары жеткіліксіз дамыған
- Диагностикалық және зерттеу дағдылары жеткіліксіз дамыған
- Педагогикалық қауымдастықтағы әлсіз өзара әрекеттесу
- Ұсынылған материалдардың педагогикалық шеберлік деңгейінің талаптарына сәйкессіздігі

Әлем әдебиеттеріне шолу

- Рефлексия – мұғалімдердің кәсіби дамуының негізгі көрсеткіштерінің бірі
- Мұғалімнің жеке мақсаттарының және ұйымның стратегиялық мақсаттарының өзара әрекеттесуінің маңыздылығы
- Мектеп әкімшілігі рөлінің маңыздылығы

Зияткерлік мектептердің педагогикалық қызметкерлері мен оларға теңелген тұлғаларды аттестаттау

Құрметті әріптестер! Сіздерді Зияткерлік мектептер мұғалімдерін аттестаттау шеңберіндегі бағалау рәсімдеріне қатысты сауалнама сұрақтарына жауап берулеріңізді сұраймыз. Сіздердің жауаптарыңыз біз үшін өте маңызды және аттестаттау шеңберіндегі бағалау рәсімдеріне өзгерістер енгізу туралы ұсыныстар әзірлеу мақсатында пайдаланылады. Алынған ақпарат тек жалпыланған түрде қолданылады. Сіздердің пікірлеріңіздің құпиялылығын сақтауға кепілдік береміз.

1.1 Сіздің педагогикалық шеберлік деңгейіңіз (педагог қызметкерлер үшін)

- Мұғалім-машықтанушы
- Мұғалім
- Мұғалім-модератор
- Мұғалім-эксперт
- Мұғалім-зерттеуші
- Мұғалім-шебер

1.2 Сіздің педагогикалық шеберлік деңгейіңіз (педагог қызметкерлерге теңестірілген тұлғалар үшін)

- Негізгі деңгей
- 1 деңгей

2. Аттестация рәсімі сіздің педагогикалық тәжірибеңіздің төмендегі сипаттамаларына қалай әсер етеді?

	Әсер етпейді	Оң әсер етеді
Оқу үдерісін жоспарлау және басқару	☐	☐
Оқыту және оқу	☐	☐
Бағалау	☐	☐
Рефлексия	☐	☐
Әріптестермен өзара қатынас	☐	☐
Кәсіби даму	☐	☐

3. Келесі пікірлермен қандай деңгейде келісесіз?

	Толығымен келісемін	Келісемін	Жауап беруге қиналамын	Келіспеймін	Толығымен келіспеймін
Аттестация рәсімі кезінде менің оқыту тәжірибем жан-жақты және біртұтас қарастырылады	☐	☐	☐	☐	☐
Аттестация рәсімі менің рефлексия дағдыларымды дамытады және жақсартады	☐	☐	☐	☐	☐
Аттестациялық тапсырмаларды орындау үшін жеткілікті уақыт бөлінеді	☐	☐	☐	☐	☐

4. Сіздің ойыңызша, аттестация рәсімі шеңберіндегі бағалау құралдарының қайсысы объективті нәтиже береді?

Әр жабдықты 5 ұпайлық шәкілмен бағалаңыз: 1 – объективтілігі ең төмен, 5 – объективтілігі ең жоғары

	1	2	3	4	5
Бағалау парағы	☐	☐	☐	☐	☐
Рефлексиялық есептер	☐	☐	☐	☐	☐
Жеке таныстырылымдар	☐	☐	☐	☐	☐
Таныстырылым көрсете отырып, әңгімелесу	☐	☐	☐	☐	☐

5. Аттестациялық тапсырмалардың қайсысын орындау күрделі?

Әр тапсырманы 5 ұпайлық шәкілмен бағалаңыз: 1 – күрделілігі ең төмен, 5 – күрделілігі ең жоғары

	1	2	3	4	5
Аттестациялық кезеңіндегі тәжірибесі жайында рефлексиялық есеп	☐	☐	☐	☐	☐
Жоспарланған және өткізілген іс шара бойынша рефлексиялық есеп	☐	☐	☐	☐	☐
Дарынды және талантты балаларды оқыту туралы рефлексиялық есеп (алты педагогикалық шеберлік деңгейлерінің біреуі бойынша аттестациядан өткен педагогикалық қызметкерлер үшін ғана)	☐	☐	☐	☐	☐
Жоспарлау бойынша рефлексиялық есеп	☐	☐	☐		
Жеке таныстырылым	☐	☐	☐		

7. Келесі пікірлермен қандай деңгейде келісесіз?

Орындалған аттестациялық тапсырмалар бойынша берілген кері байланыс ...

	Толығымен келісемін	Келісемін	Жауап беруге қиналамын	Келіспеймін	Толығымен келіспеймін
Нақты және негізделген	☐	☐	☐	☐	☐
Тәжірибемнің мықты жақтарын анықтайды	☐	☐	☐	☐	☐
Тәжірибемнің болашақта дамытуды қажет ететін тұстарын анықтайды	☐	☐	☐	☐	☐
Тәжірибеме әділ баға береді	☐	☐	☐	☐	☐

8. Орындалған аттестациялық тапсырмалар бойынша бағалаушы эксперттер берген бағалауының дамуына ықпал етеді?

... ілдіру бойынша ұсыныстарыңыз.

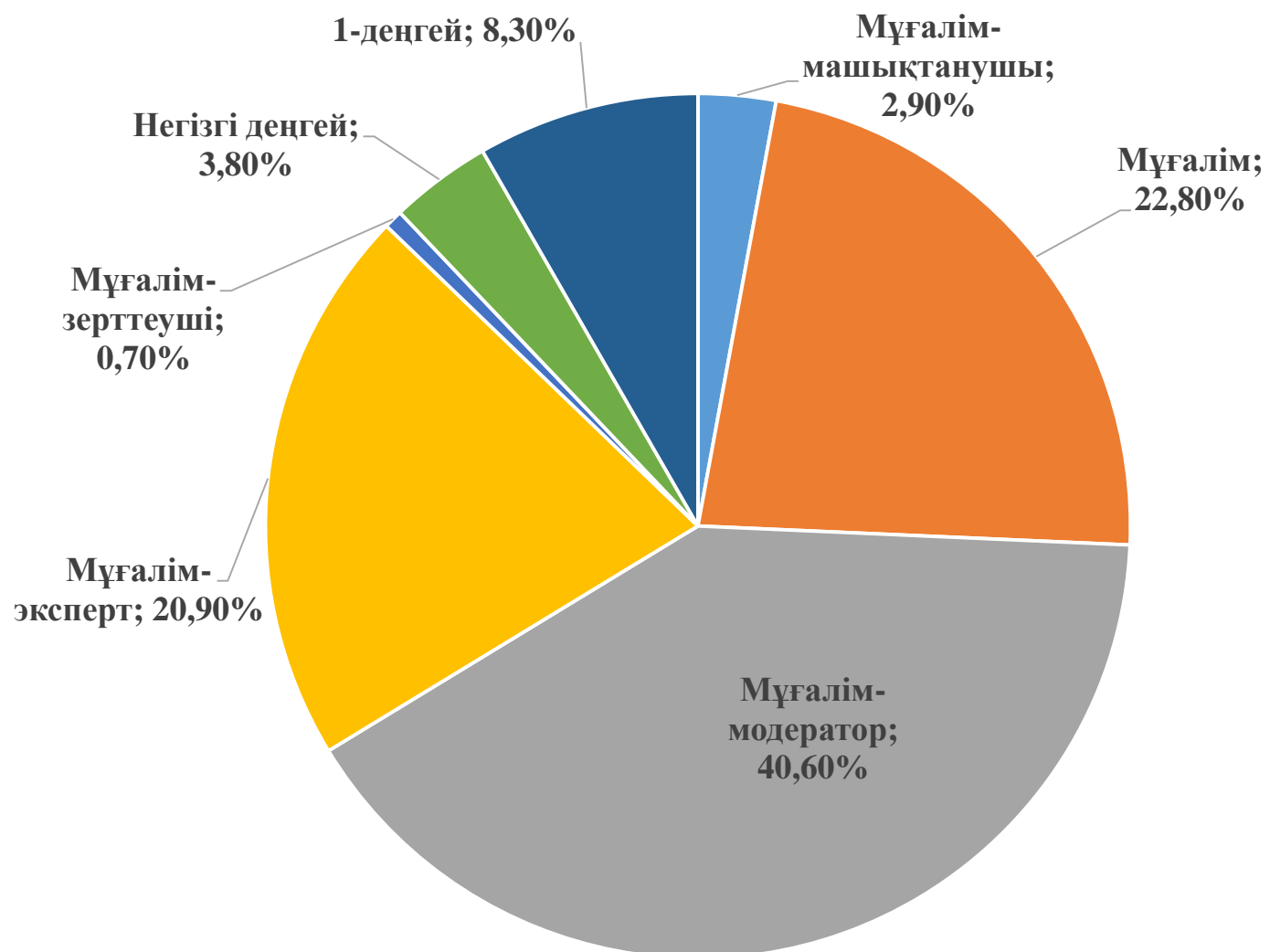
Сауалнамаға 2015 жылы аттестациядан өткен 649 мұғалімдердің ішінен 421 мұғалім қатысты.

6. Аттестациялық тапсырмаларды орындау күрделілігі неде?

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!!! Бұл сұраққа тек №5 сұрақта «4» және «5» ұпай қойылған жағдайда жауап беру қажет

Сауалнама нәтижелері

1-сұрақ. СІЗДІҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШЕБЕРЛІК ДЕҢГЕЙІҢІЗ

Деңгей	Жауап берушілер саны	%
Мұғалім-машықтанушы	12	2,9%
Мұғалім	96	22,8%
Мұғалім-модератор	171	40,6%
Мұғалім-эксперт	88	20,9%
Мұғалім-зерттеуші	3	0,7%
Негізгі деңгей	16	3,8%
1-деңгей	35	8,3%
Барлығы	421	

Аттестацияның педагогикалық тәжірибенің сипаттамаларына әсері

№	Педагогикалық тәжірибе сипаттамалары	Әсер етпейді		Оң әсер етеді	
		Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%
1	Оқу үдерісін жоспарлау және басқару	69	17.4	327	82.6
2	Оқыту және оқу	73	18.5	322	81.5
3	Бағалау	79	20.6	304	79.4
4	Рефлексия	27	6.7	378	93.3
5	Әріптестермен өзара қатынас	69	17.6	324	82.4
6	Кәсіби даму	30	7.3	379	92.7

Пікірлермен келісу/келіспеу

Пікір	Келісемін		Келіспеймін		Жауап беруге қиналамын		Жауап берушілер саны
	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	
Аттестация рәсімі кезінде менің оқыту тәжірибем жан-жақты және біртұтас қарастырылады	287	69.7	74	18.0	51	12.4	412
Аттестация рәсімі менің рефлексия дағдыларымды дамытады және жақсартады	359	86.9	32	7.7	22	5.3	413
Аттестациялық тапсырмаларды орындау үшін жеткілікті уақыт бөлінеді	281	68.9	54	13.2	73	17.9	408

Бағалау құралдарының объективтілігі деңгейін анықтау

Объективтілік деңгейі	Бағалау парағы		Рефлексиялық есептер		Жеке таныстырылымдар		Таныстырылым көрсете отырып, сұхбаттасу	
	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%
1	22	5.3	14	3.4	19	4.6	29	7.1
2	28	6.8	42	10.1	37	8.9	26	6.3
3	81	19.6	86	20.7	84	20.2	73	17.8
4	141	34.1	145	34.9	153	36.9	125	30.4
5	142	34.3	128	30.8	122	29.4	158	38.4
<i>Итого</i>	<i>414</i>		<i>415</i>		<i>415</i>		<i>411</i>	

Аттестациялық тапсырмаларды орындау күрделілігінің деңгейін анықтау

	1		2		3		4		5		Барлығы
	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	
1. Аттестация кезеңіндегі тәжірибе жайында рефлексиялық есеп	45	10.9	79	19.1	190	46.0	65	15.7	34	8.2	413
2. Жоспарланған және өткізілген іс шара бойынша рефлексиялық есеп	85	20.6	104	25.2	158	38.3	55	13.3	10	2.4	412
3. Дарынды және талантты балаларды оқыту туралы рефлексиялық есеп (тек педагогикалық қызметкерлер үшін)	26	6.9	51	13.6	182	48.5	62	16.5	54	14.4	375
4. Жоспарлау бойынша рефлексиялық есеп	59	14.4	101	24.6	178	43.3	52	12.7	21	5.1	411

Пікірлермен келісу/келіспеу

	<i>Орындалған аттестациялық тапсырмалар бойынша берілген кері байланыс...</i>							
	нақты және негізделген		тәжірибемнің мықты жақтарын анықтайды		тәжірибемнің болашақта дамытуды қажет ететін тұстарын анықтайды		тәжірибеме әділ баға береді	
	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%	Жауаптар саны	%
Келісемін	278	67.5	287	69.8	310	75.2	274	66.3
Жауап беруге қиналамын	70	17.0	69	16.8	59	14.3	69	16.7
Келіспеймін	64	15.5	55	13.4	43	10.4	70	16.9
Барлығы	412		411		412		413	

Сауалнама нәтижелерінің сапалық талдауы

Аттестациялық тапсырмаларды орындау күрделілігі неде?

135 адам жауап берді

- ➡ Талдау және рефлексиялау дағдыларының жеткіліксіздігінде
- ➡ Есептерді дайындауға уақыттың жеткіліксіздігінде
- ➡ АТ бағалау критерийлерінің жеткілікті нақты анықталмауында
- ➡ Талантты және дарынды балаларды оқыту туралы есепті жазуда

Орындалған аттестациялық тапсырмалар бойынша бағалаушы эксперттер берген ұсыныстардың қайсысы сіздің тәжірибеңіздің дамуына ықпал етеді?

314 адам жауап берді

- ➡ Болашақ даму бағыттары бойынша ұсыныстар
- ➡ Тәжірибе туралы рефлексия жазу бойынша ұсыныстар
- ➡ Талантты және дарынды балалармен жұмыс жасау бойынша ұсыныстар

Аттестация шеңберіндегі бағалау рәсімдерін жетілдіру бойынша ұсыныстарыңыз.

318 адам жауап берді

- ➡ Толық кері байланыс ұсыну (аттестациялық комиссиямен сұхбатқа дейін)
- ➡ АТ дайындау үшін көбірек уақыт бөлу
- ➡ Мұғалім деңгейін есепке ала отырып, нақтырақ критерийлер жасау

А
Н
Ы
Қ
Т
а
л
д
ы

- ➡ қолданыстағы НЗМ педагогикалық қызметкерлерін аттестациялау рәсімі көбінесе мұғалімдердің рефлексиялау дағдыларына оң әсер етеді
- ➡ өз есептерінде мұғалімдер көбінесе іс-шараларды сипаттауға, және жеткіліксіз түрде – болашақ өзгерістерді талдауға, бағалауға және анықтауға назар аударады
- ➡ мұғалімдер кәсіби даму мақсаттарына жетуде кез болған мәселелер мен жағдайларды жеткілікті деңгейде талдамай, тек тәжірибенің оң тұстарын сипаттайды

Ұ
с
ы
н
ы
л
д
ы

- ➡ рефлексиялық есептерді жазу үшін аттестациядан өтетін қызметкерлердің рефлексиялау дағдыларын дамытуға көбірек көңіл бөлу
- ➡ мектеп ішінде бағалау және рефлексиялық есептерді дайындау үшін көбірек уақыт бөлу мақсатында аттестация мерзімін ұлғайту
- ➡ педагогикалық шеберліктің әр деңгейі бойынша нақтырақ біліктілік талаптарын жасау

Зерттеудің келесі кезеңдері

Қараша 2016

Мұғалімнің кәсіби даму мақсаттарын белгілеу бойынша теориялық негіз құру

Желтоқсан 2016 – қаңтар 2017

Сабақты бақылау бойынша мұғалімдерден және мектеп әкімшілігінен кері байланыс алу

Ақпан 2017

Тәжірибенің жартыжылдық шолуын талдау

Әдебиеттер

1. Day, C. (2013). The new lives of teachers. In C. Craig, P. Meijer., & J. Broeckmans (Eds.). From teacher thinking to teachers and teaching: The evolution of a research community (advances in research on teaching). Retrieved 25 October, 357-377.
2. Pons, A., Amoroso, J., Herczyński, J., Kheyfets, I., Lockheed, M., Santiago, P. (2015). OECD Reviews of school resources: Kazakhstan. *OECD and the International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank*, 100.
3. McKenzie, J.D. (2012). Redefining appraisal: Giving teachers ownership of their practice. *Massey University, Palmerston North*, 15.
4. Zbar, V., Marshall, G., Power, P. (2007). Better schools, better teachers, better results: A handbook for improved performance management in your school. *Melbourne, Vic.: Australian Council for Educational Research*.
5. Strong, J.H. (2003). Teacher evaluation and school improvement: *Improving the educational landscape*, 3-4.
6. Codd, J. (2005). Teacher as 'managed professionals' in the global education industry: The New Zealand experience. *Educational review*, 203.
7. Aguinis, H. (2009). An expanded view of performance management. In J. W. Smither & M. London (Eds.), Performance management: Putting research into action. *San Francisco, CA: Jossey-Bass*, 46.
8. McKenzie, J.D. (2005). The incompetent teacher: To aid or abet. Unpublished masters thesis (MEdAdmin). *Massey University, Palmerston North*.
9. OECD (2009). Teacher Evaluation: A Conceptual Framework and examples of Country Practices. *The paper prepared for presentation at the OECD-Mexico Workshop Towards a Teacher Evaluation Framework in Mexico: International Practices, Criteria and Mechanisms*, 7.
10. Isore, M. (2009). Teacher evaluation: Current practices in OECD countries and a literature review. *OECD education working papers*, No. 23: Paris: Organisation for Economic Cooperation and Development. <http://dx.doi.org/10.1787/223283631428>
11. Stronge, J. and Tucker, P. (2003) Handbook on Teacher Evaluation: Assessing and Improving Performance, *Eye On Education Publications*, 8.
12. Boyd, R. T. C., Improving teacher evaluations. *Practical assessment, Research & Education*, 1(7), 1989, retrieved March 24, 2009 from <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=1&n=7>.
13. McGreal, T. L. (1988). Evaluation for enhancing instruction: Linking teacher evaluation and staff development. In S. J. Stanley & W. J. Popham (Eds.), *Teacher evaluation: Six prescriptions for success*.
14. Christodoulou, I. (2010), Teacher self-reflection, *BRNO*, 11.
15. Švec, V. (2005). Pedagogické znalosti učitele: Teorie a praxe. *Praha: ASPI*.
16. Průcha, J. (2002), Učitel. *Praha: Portál*, 107.
17. Office for Standards in Education (2006) "The logical chain: continuing professional development in effective schools", *OFSTED Publications №2639, United Kingdom*, 7.
18. OECD (2011). Integrating Formative and Summative Assessment: Progress Toward a Seamless System? *OECD Education Working Paper No. 58*
19. Figazzolo, L. (2013). The use and misuse of teacher appraisal. *Brussels, Belgium: Education international*.
20. OECD (2011). Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes. *Background Country Report for Norway*
21. Elliott, K. (2015). Teacher performance appraisal: More about performance or development? *Australian Journal of teacher education, Volume 40, Issue 9. University of Melbourne*.
22. OECD (2009). Creating effective teaching and learning environments. First results from TALIS, 171. <https://www.oecd.org/edu/school/43023606>